

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра туризму і готельно-ресторанного сервісу

Цимбалюк Аліна Миколаївна

**ВІРТУАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ЕКСКУРСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ**

Спеціальність: 242 Туризм

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеню бакалавра

Науковий керівник:

_____ І.С. Зігунова

Кандидат педагогічних наук, доцент

« ____ » _____ 2021 року

Виконавець:

_____ А. М. Цимбалюк

« ____ » _____ 2021 року

Суми 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
1.1. Сутність екскурсійної діяльності та її значення.....	5
1.2. Інноваційні форми проведення екскурсій.....	9
Висновки до розділу 1.....	12
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ВІРТУАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ	
2.1. Етапи створення віртуальних екскурсій.....	13
2.2. Особливості здійснення віртуальних екскурсій та обслуговування туристів.....	16
Висновки до розділу 2.....	19
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ВІРТУАЛЬНОЇ ЕКСКУРСІЇ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
3.1. Паспорт екскурсовода.....	20
3.2. Перспективи функціонування та пропозиції щодо проведення віртуальних екскурсій.....	32
Висновки до розділу 3.....	35
ВИСНОВКИ.....	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39
ДОДАТКИ.....	42

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність теми дослідження полягає в тому, що такий вид туризму, як віртуальний, з'явився порівняно недавно. На сьогодні основні аспекти цього виду туризму, які дослідники виділили в особливу категорію, не розкриті та сформовані до кінця. Нещодавно в світі стрімко почав розвиватись вірус, багато людей не мають можливості подорожувати у зв'язку з карантинними обмеженнями, тому дуже актуально розвивати віртуальні екскурсії.

У наш час, дуже багато пам'яток зруйновані або в незадовільному стані, віртуальна екскурсія дає можливість людям побачити об'єкт таким яким він виглядав раніше.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику розвитку віртуального туризму досліджували такі українські вчені, як: Борисов Є. А., Буй В. М., Самохвал Н. В. та ін.

Закордонні дослідники також приділяють увагу визначенню особливостей віртуального туризму та переваг, що він надає, щодо зростання рівня доступності туристичних атракцій (Sussmann S. & Vanhegan H., Williams A. P.) [1].

У сучасному світі віртуальний туризм стає все більш затребуваною практикою. Проте, в науковій літературі досі не в повній мірі висвітлені основні теоретичні положення. У порівнянні з кількістю дослідних робіт, що стосуються традиційних видів туризму, праць на тему віртуального туризму у вітчизняній науці небагато.

Деякі вчені вважають, що разом з підвищенням якості знань і товарів та послуг більшість підприємств наближають свою організаційну структуру до віртуальної. Дослідники виокремлюють широке коло питань, зокрема стосовно доступності інформації з туристичних регіонів завдяки віртуальному туризму та розгляду його нової, не фізичної форми.

Мета дослідження – визначити сутність віртуальної екскурсії як інноваційної форми екскурсійної діяльності у період пандемії.

Завдання дослідження:

1. Визначити теоретичні засади здійснення екскурсійної діяльності.
2. З'ясувати методику організації віртуальних екскурсій.
3. Розробити віртуальну екскурсію.

Об'єкт дослідження – екскурсійна діяльність.

Предмет дослідження – віртуальні екскурсії як інноваційна форма екскурсійної діяльності у період пандемії.

Методи дослідження – теоретичні: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, моделювання.

Наукова новизна одержаних результатів. Розробка віртуальної екскурсії дає можливість відтворити пам'ятки, які були давно знищені, або знаходяться в незадовільному стані.

Практичне значення одержаних результатів – сутністю практичного значення даного дослідження є створення віртуальної екскурсії для людей з обмеженими можливостями.

Апробація результатів та публікацій. Апробація даного дослідження відбулась на III Міжнародній науково-практичній конференції «Індустрія туризму та гостинності: досвід, проблеми, перспективи» (14 – 15 квітня 2021 року), що можна побачити у додатку А.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи складає 38 сторінок друкованого тексту. Список використаних джерел містить 23 найменувань літератури.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність екскурсійної діяльності та її значення

Перш ніж розкрити сутність віртуальної екскурсії краще спочатку дати саме визначення поняттю «екскурсії».

Екскурсія – це туристська послуга, метою якої є ознайомлення екскурсантів з пам'ятками міста, де проводиться екскурсія.

Туризм визнаний економічним феноменом століття. І як всі успішні галузі він по-своєму оцифровується і віртуалізується. 3D-екскурсії дозволяють подорожувати абсолютно кожному, а бізнесменам відкрилося нове вимірювання реклами з ефектом присутності.

Віртуальна екскурсія – це форма екскурсії, яка відрізняється від реальної екскурсії віртуальним відображенням об'єктів реального життя з метою створення умов для самостереження, збору необхідних фактів, тощо. Його перевагами є доступність, багаторазове використання, наочність, наявність інтерактивних завдань тощо.

Віртуальна екскурсія – це реалістичне тривимірне зображення, що складається з циліндричних, сферичних панорам, зібраних з фотографій, тривимірних об'єктів і активних посилянь-переходів (хотспотів). Більшість віртуальних турів надають можливість «переміщатися» за допомогою інтерактивних клавіш.

Віртуальні тури також є перспективним засобом просування туристичних напрямків. Вони дозволяють потенційним відвідувачам дізнатись про культуру, історію та розваги місця, відвідати та вибрати найцікавіші об'єкти та заходи. [8, с. 23].

Для тих, хто ініціює тривимірні екскурсії, він пропонує можливість відвідати нові місця. Це має більший ефект візуалізації, ніж перегляд фотографій

або відео. Відмінними рисами цього програмного продукту є яскраві зображення та сильні враження. Тому віртуальні подорожі швидко знайшли своє місце в рекламі: за його допомогою людей можна легше потягнути в невідомий куточок світу і представити їх як «а-ля натюрель».

Дослідник В. Г. Гуляєв вказав на принципову відмінність віртуального туризму від класичного туризму. Під час подорожей в автономному режимі туристи можуть визначити мету відвідування країн, регіонів та міст, тоді як частота відвідування місць набагато нижча за конкретними установами. Навіть якщо пунктом призначення все-таки є установа: музей, ресторан світового класу, готель (якщо не планується залишати його територію), мандрівники мимоволі отримують низку вражень по маршруту. У випадку з віртуальними турами, з одного боку, масштаб «відвідуваних» об'єктів може бути значно зменшений; з іншого боку, віртуальним туристам не потрібно знати знайомі їм предмети, тим самим економлячи собі час [7, с. 21].

Віртуальна екскурсія надає користувачам можливість подорожувати за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Згідно із О. М. Землянхіним, інформаційно-комунікаційні технології, які використовуються у сфері туризму, включають в себе: апаратне забезпечення, програмне забезпечення та комп'ютерні мережі [9, с. 25]. У віртуальному світі зовнішнє віддзеркалюється не лише на екрані, а й у знаннях та досвіді [9, с. 26].

Як же з'явилися віртуальні екскурсії? Цьому винаходу людства вже більше двадцяти років. Перша віртуальна екскурсія (та й саме визначення) з'явилася в 1994 році у Великобританії. Саме тоді в музеї замку Дадлі створили 3D-реконструкцію будівлі з можливістю «проходити» по приміщеннях, оформленим в стилі 1550 року. Першу віртуальну екскурсію розробив інженер Колін Джонсон, новаторська презентація складалася з системи управління (на комп'ютері) і панорам (на диску).

Одним з перших користувачів віртуальної екскурсії була королева Єлизавета II, саме вона офіційно відкрила центр для відвідувачів в червні 1994 року. Коли представники королеви запросили назву, опис і вказівки всіх видів

активності нової презентації, система була названа і описана так: «Віртуальний тур, суміш віртуальної реальності і королівського туру».

Арт-проект Google – приклад навігації при віртуальній прогулянці по музею. Багато що стало можливим завдяки Арт-проекту Google, на базі якого створили віртуальні тури в сотнях музейних залів.

Спочатку інтерактивні прогулянки були некомерційним продуктом. Однак сучасні інтерфейси дають все більше можливостей, у тому числі рекламних.

На початку 2000-х років кількість 3D-екскурсій наростала шаленими темпами. Поступово продукт вийшов за межі будівель. Особливо популярними є екскурсійні тури по різним природним пам'яткам.

Зараз технологія настільки доступна, що 3D-екскурсії є практично по всіх містах, особливо по більш-менш значимих місцях. Кожна пам'ятка і пам'ятник історії, якщо у них є свій сайт, пропонують ще й віртуальну прогулянку. До теми приєдналися готелі, розважальні заклади, університети, стадіони, курорти. Тепер, перш ніж їхати на місце, можна переконатися, що вам там сподобається.

Найперший віртуальний тур – екскурсія по замку Дадлі – був дуже якісним і продуманим для свого часу. Але на його створення пішли сотні годин, так як проводилося моделювання будівель, створення 3D-моделей для всіх об'єктів. Спеціально для цієї новаторської презентації була розроблена унікальна програма навігації.

Наступні тури створювалися на базі перших програмних напрацювань, а панорами здебільшого створювалися зі звичайних фото. Скориставшись безкоштовним онлайн-сервісом для створення віртуальних турів, а також зробивши кілька фото на телефон, кожен може зробити просту інтерактивну прогулянку.

Однак кожен новий онлайн-тур від відомої компанії – це справжня 3D-гра з декількома варіантами. Зазвичай там буде карта чи план із вказівником на ваше місцезнаходження. Деякі об'єкти не тільки фотографуються, але й моделюються. Також покращено навігацію та інтерактивні посилання.

Основна відмінність від сучасних подорожей – збільшення роздільної здатності фото. Тур HD нікого не здивує. Тому навіть десять років тому дуже успішні подорожі були оновлені з урахуванням зростаючих потреб сучасних користувачів.

Розробники стверджують, що майбутнє буде існувати за віртуальними окулярами. Вони виглядають набагато міцніше екрану і дозволяють орієнтуватися очима.

Віртуальні екскурсії з'явилися недавно. Це явище почалось у Німеччині. На початку XX ст., тоді, коли людство готувалося до нової ери свого розвитку, вчений Хельмут Дерш створив математичну модель представлення кулі на площині враховуючі геометрію об'єктів і різницю в яскравості. Якщо казати простіше, це та ж сама модель 1998 року, яка стала прототипом сучасних 3D-панорам, популярність яких з кожним роком зростає.

Це стосується не лише західних «історій успіху» віртуального 3D-роумінгу. Хоча, за різними оцінками, масштабний розвиток тривимірного віртуального туризму в Україні та Росії на 5-6 років пізніше, ніж у Німеччині та США, вітчизняна IT-індустрія швидко скорочує свій розрив і в деяких аспектах може досягти міжнародного рівня.

Мало хто знає, що з карт Microsoft також відкриваються прекрасні панорамні види на різні місця. Все тому, що Google раніше використовував сферичні інновації, і не допустив помилок, вона набула широкої популярності на цій цифровій карті. Яндекс активно створює віртуальні тури по російських містах. За допомогою сервісу «Яндекс.Карти» тепер можливо подорожувати Москвою чи Санкт-Петербургом.

Багато користувачів посилаються на віртуальний роумінг. На цій основі спочатку було сформовано нестабільне Інтернет-співтовариство без реєстрації його статусу в Інтернет-просторі. Із часом все більше і більше користувачів, які мають схожі інтереси і так чи інакше пов'язані з віртуальними подорожами, поступово збираються у велику кількість різних спільнот та груп у соціальних мережах.

В Інтернет-спільнотах, подібних до 3D-турів та майбутніх інтересів, пов'язаних із здійсненням турів у віртуальній реальності, певний ступінь стабільності (різного ступеня повноти) в інформаційному співтоваристві призведе до формування відповідного віртуального субкультурного туризму.

Ось вже більше 10 років ці технології створення віртуальних екскурсій входять у наше життя, піднімаючи рівень в освоєнні нових цифрових висот.

Отже, віртуальна екскурсія – це вид туризму, за допомогою якого люди, використовуючи високі технології, здійснюють подорожі до різних країн, атракцій або новостворених світів, але не у реальному просторі, а у віртуальному (уявному).

1.2. Інноваційні форми проведення екскурсій

Інноваціями для екскурсійної діяльності називають створення нових туристичних маршрутів із застосуванням науки, ІТ-технологій, а також прогресивного досвіду в області управління й маркетингу, впровадження яких дозволить підвищити рівень зайнятості населення, забезпечити зростання його доходів, прискорити соціально-економічний розвиток і поліпшити туристичний імідж країни, регіонів, міст тощо.

Так як туристичний бізнес дуже нестабільний для екскурсійного бізнесу потрібні інновації. За цих обставин організації, екскурсоводи не тільки повинні створити новий продукт, але мати можливість своєчасно реагувати на нові зміни в різних сферах діяльності, пов'язаних з туризмом, мати можливість створювати нові методи роботи та підвищувати ефективність роботи.

Інновації у туристичному напрямку можна поділити на два основних напрямки:

- використання нових форм і методів (проведення індивідуальних екскурсій, інтерактивні, включаючи квест-тури, костюмовані екскурсії, останні екскурсії музеями тощо);

- з використанням ІТ-технологій (мультимедійні технології, каталогізація туристичних визначних пам'яток, віртуальні музеї, віртуальні екскурсії, включаючи тривимірні екскурсії, використання роботів-путівників, QR-кодів тощо).

Фахівці в туристичному бізнесі виділяють декілька основних класифікаційних ознак інновацій у туризмі на сучасному етапі:

1. Форма інновацій (туристичний продукт, туристичні послуги, зміни в інфраструктурі гостинності);
2. Походження ідеї (попит потенційних туристів, нові науково-технічні відкриття);
3. Масштаби поширення (регіон, країна, континент, світова система);
4. Капіталоемність (велика, середня, незначна).

Переглядаючи іноземний досвід, слід зазначити, що екскурсійна діяльність вже починає свій новий шлях, в якому мають злагоджено поєднуватись методи проведення екскурсій та інноваційні форми. Так в Європі почали поширюватись екскурсії, до яких входять елементи костюмованого дійства. Наприклад, під час «пивної» поїздки містом гідом буде «веселий кухоль», який буде проводити туристів в найсмачніші паби міста. Якщо ви хочете відвідати Прагу вночі, на чолі банди ви зустрінете гід-скелета, який проникне глибоко в найгіршу частину міста і навіть познайомить вас з магічними привидами. У Відні подорож антикварних костюмів палацом Шенбрунн, літньою резиденцією імператорської родини, дуже подобається туристам.

Останнім часом як у світі так і в Україні стають популярними нові ігрові види екскурсій, вони називаються «спайгеймс» (spygames) та «геокешинг» (geocaching). Спайгеймс – це гра, що складається з ланцюжка завдань. Суть її в тому, щоб відшукати на місцевості ті чи інші пункти, в яких знаходиться залишений там знак або предмет, рухатися далі. Що стосується геокешингу, то це захоплююча гра-екскурсія, метою якої є пошук схованок за допомогою GPS-приймачів.

Нещодавно з'явилася нова технологія, яка називається доповнена реальність. Першою публічною системою для доповненої реальності був WikiMe. Це система, яка пов'язує реальний світ зі створеним світом комп'ютера. Google, який її представив, йде на крок вперед у розвитку цієї технології нова послуга Google Googles. Щоб знайти додаткову інформацію про об'єкт, просто відстежте об'єкт на камері телефону, щоб зробити знімок, а потім надішліть його на сервери Google. На основі бази даних фотографій Google та інформації ГІС на Картах Google сервер ідентифікує об'єкт та надсилає його опис на мобільний телефон користувача.

Також на сьогоднішній день в Україні великою популярністю користується квест-екскурсії. Найпопулярніші з них є: м. Львів: «Різноманіття життя на Землі», «Зачаровані лицарі», м. Одеса: «Квест-екскурсія по Привозу», «Кримінальна Одеса», м. Київ: «Слідами київських відьом і привидів», «Кримінальний Київ некримінальним поглядом».

Декілька років назад почали поширюватись інтерактивні екскурсії для школярів та підлітків. Інтерактивна екскурсія – це форма роботи для заочного або фактичного відвідування групи людей певних пам'яток, пам'ятників культури, знайомства з історичними пам'ятками у формі активної взаємодії між екскурсводами та відвідувачами. Інтерактивна екскурсія триває більше трьох годин, тому підходить дітям 5-6 років, які зможуть витримати її. Як правило, програма включає не лише прогулянку в історичних костюмах чи інсценізовану дію в образах з міфів чи казок, але й відвідування музеїв.

Ще один перспективний вид інноваційних музейних екскурсій – гастрономічний тур – це різнотипний формат, який дозволяє відвідувати цікаві виставки, слухати надзвичайні подорожі та випити чашку кави в музейному кафе. Історія, культура та кухня поєднуються в одному проекті, створюючи нові ідеї для дозвілєвої діяльності музею.

Все частіше почали використовувати в екскурсіях новітні технології використання роботів-екскурсводів у Національному Науково-природничому

музеї, Канівському музеї Тараса Шевченка, зображення поруч із стандартним етикетажем експонатів QR-кодів – своєрідного навігаційного сервісу [15, с. 83].

У зв'язку з початком карантинних обмежень через пандемію, почав розвиватись такий вид екскурсії, як віртуальний. Віртуальна екскурсія дає можливість оглянути будь-який об'єкт не виходячи з дому, і без загрози для власного здоров'я. Наприклад, можна пройтись по Лувру за допомогою панорам, або побувати в музеї Сальвадора Далі, який знаходиться в Іспанії. Зараз така екскурсія може мати дуже великий попит серед туристів.

Висновки до розділу 1

Отже, в цьому розділі розглядається сутність поняття «віртуальна екскурсія».

Віртуальна екскурсія – це форма екскурсії, яка відрізняється від реальної екскурсії віртуальним відображенням об'єктів реального життя з метою створення умов для самостереження, збору необхідних фактів, тощо. Його перевагами є доступність, багаторазове використання, наочність, наявність інтерактивних завдань тощо.

Екскурсія – це туристська послуга, метою якої є ознайомлення екскурсантів з пам'ятками міста, де проводиться екскурсія.

Визначили його основні функції та інструменти. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що віртуальні екскурсії замінили реальні подорожі та така «віртуальна подорож» є комфортною, зручною та безпечною, оскільки здійснюється в будинку та розширює кругозір культурного простору. Цей тип «туристичної подорожі» є більш комфортним, зручним та безпечним, оскільки це проходить в межах будинку.

Через нестабільний туристичний бізнес потрібно впроваджувати інновації, які цікавлять туристів у туристичній галузі.

Інноваційні форми туризму були визначені у двох визначених сферах: використання нових форм і методів та використання інформаційних технологій.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ВІРТУАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ

2.1. Етапи створення віртуальних екскурсій

З бурхливим розвитком інноваційних інформаційних технологій та широким спектром їх застосування, особливо в галузі туризму, виникли нові аспекти формування позитивного іміджу міст, регіонів та туристичних районів. Основним інструментом отримання позитивного іміджу є створення та впровадження віртуальних 3D-подорожей, які можуть значно розширити спектр потенційних споживачів туристичних продуктів, забезпечити зручності для подорожей для різних груп людей та привернути їх увагу до потенційних інвесторів у цій галузі, але також багато інших управлінських підрозділів дуже зацікавлені.

Під час пандемії коронавірусу справжні подорожі все ще залишаються ілюзією, але сучасні технології дозволяють туристам відвідувати майже всі куточки землі. Очевидно, що після того, як уряди усього світу почали закривати свої кордони, кількість пошуків подорожей під терміном «віртуальні подорожі» зросла в рази. Хоча деякі люди можуть захотіти спланувати відпустку за тисячі кілометрів від дому, в Україні також є багато цікавої та корисної інформації.

В інформаційному просторі тимчасова та просторова передача інформації вийшла на новий якісний рівень. Збільшення швидкості та кількості інформаційних потоків у всьому світі призвело до змін у туристичній галузі як культурній та економічній галузі, що, в свою чергу, вимагає від викладачів-фрілансерів нових методів та форм навчання для підготовки майбутніх фахівців у галузі туризму.

У віртуальних подорожах «віртуальних туристів» поглинають комп'ютери. Коли відвідувач стає частиною культурного гіпертексту, він фізично потрапляє в мультимедійну систему, тобто він насправді існує у віртуальній реальності, для нього віртуальність стає реальністю. Якщо

традиційному туризму потрібно співпереживати здалеку та спостерігати збоку, то віртуальний туризм може занурити вас у культурний простір подорожей, включаючи фантазію та реальність.

Віртуальна сферична 3D-панорамна екскурсія – це незвичайна подорож, в якій ви чітко відчуваєте вплив особистого існування. У той же час, ви можете дивитись прямо в будь-яку кімнату, не виходячи за комп'ютерний стіл, гуляючи вулицями міст далеких країн, насолоджуючись пейзажами тощо.

Також важливо пам'ятати, що віртуальна екскурсія ніколи не може компенсувати справжню екскурсію, оскільки через екран комп'ютера важко оцінити красу архітектурних шедеврів. Метою цієї поїздки є ознайомлення та підвищення привабливості країни, що перевіряється, на вищому рівні якості та інформації.

Отже, в зв'язку з впровадженням нових інформаційних технологій в процес освіти істотно змінився підхід до екскурсій, виникли нові види екскурсій – віртуальні, інтерактивні екскурсії, які потім об'єднуються і стають віртуальними турами. Такий вид екскурсій має доступність всіх об'єктів показу, включених в екскурсію, в тому числі зон з обмеженим відвідуванням, які в реальному, наприклад, музеї відвідувачам недоступні. Складовими даної екскурсії можуть виступати відео, звукові файли, анімація, а також репродукції картин, зображення природи, одягу, портрети, фотографії. Але з іншого боку ця робота вимагає методичних знань, пошукових умінь і хорошої підготовки в області інформаційних технологій.

Віртуальний тур являє собою сукупність декількох, об'єднаних в смислову послідовність сферичних панорам, між яким в процесі перегляду можна візуально «переміщатися», використовуючи спеціальні переходи і взаємодіяти з об'єктами, які є частиною зображення, з метою отримання додаткової інформації. Під час віртуальної подорожі «віртуального туриста» заповнює комп'ютер. У той час турист стає часткою культурного гіпертексту, він практично входить в мультимедійну систему, тобто він дійсно є присутнім в віртуальній реальності і для нього ця віртуальність стає реальністю.

Вимоги до здійснення віртуальних турів включають:

1) Перш за все, необхідно детально розібратися в інформації на веб-сайті, щоб визначити мету екскурсії та обсяг знань, які повинні здобути студенти під час екскурсії.

2) Потім сформулюйте маршрут екскурсії, тобто сторони та порядок відображення об'єктів, які потребують особливої уваги. Наприклад, вивчіть предмет «Відень – столиця Австрії». Ознайомившись із основною інформацією про місто, ви можете прогулятися по головній вулиці міста (Ringstraße), та оглянути тамтешні будівлі та визначити, які саме визначні місця Відню було оглянуто (з використанням окремих сайтів) .

Віртуальну екскурсію можна створити у вигляді сайту, презентації, фільму або спеціальної комп'ютерної програми, що дає змогу здійснити умовний поділ віртуальних подорожей на 2 групи:

Перша група – це мультимедійні віртуальні екскурсії. Сюди входять інформаційні оглядові матеріали, які надаються користувачеві у вигляді зображень (це можуть бути фотознімки, відеоматеріалів і анімації), звуків та гіпертексту).

Друга група – віртуальні екскурсії в 3D. Віртуальні екскурсії в 3D – це реалістичний спосіб представити тривимірний простір. Завдяки 3D-зображенню, що забезпечується сферичною поверхнею на 360°, ви можете відображати більший діапазон візуальної інформації.

Найпростіший і найзручніший спосіб створити віртуальний тур для студентів – це проведення мультимедійного віртуального туру. Ви можете створити цей тур за допомогою Power Point та Windows Movie Maker. Процес створення віртуального туру у форматі Power Point такий:

1. Спочатку підбирається матеріал для створення екскурсії (наприклад, відео, фото матеріал тощо);

2. Наступним етапом є запуск комп'ютерної програми Power Point, де необхідно розмістити всі фото в необхідній послідовності порядку за сценарієм.

3. Розміщуємо аудіосупровід: Налаштування – Показ слайдів – Запис мовного супроводу. Обов’язково зберігаємо створений проект.

Складнішим варіантом є віртуальна екскурсія для віртуальної подорожі у 3D форматі. Вона включає такі етапи:

1. Проведення «склеювання» та «очистки» фотографій засобами пакету Photoshop CS4 Portable для формування суцільного кругового панорамного зображення;

2. Потім проводиться записування у програмі Macromedia Flash коду на мові програмування «Action Script». Саме з його допомогою відбуваються та входять в дію основні команди користувача (при переміщенні мишки – рух зображення у відповідному напрямку, команди переходу при натисненні кнопок та ін.);

3. Далі – робота з графічним інтерфейсом Macromedia Flash, де відбувалася вставка і підгонка панорамних знімків у стандартну форму програми [7].

2.2. Особливості здійснення віртуальних екскурсій та обслуговування туристів

В наш час віртуальні екскурсії набувають великої популярності, вони на деякий час замінюють нам справжню подорож. Можна не виходячи з дому побувати на екскурсії зі справжнім гідом, та дізнатись історію будь-якого міста.

Віртуальна екскурсія є альтернативою традиційній екскурсії з гідом, цікава розвага для всієї сім’ї. Вагомою перевагою онлайн екскурсії є те, що можна подорожувати з будь-якої точки, головне щоб був інтернет.

Чим же відрізняється онлайн екскурсія від переглядів відео YouTube? Онлайн екскурсія проходить в реальному часі, також можна ставити питання гіду.

Онлайн екскурсію можна обрати на платформі Tripster. В цій платформі є можливість замовити віртуальну екскурсію в різних містах миру.

Як же замовити екскурсію?

- Оберіть віртуальну екскурсію.
- Оберіть дату та час.
- Заповніть свої данні.
- На електронну адресу прийде інформацію про оплату.
- Оплатіть банківською карткою.
- Отримаєте підтвердження з посиланням на екскурсію.
- Ви отримаєте за 1 годину до екскурсії нагадування на пошту.

Віртуальні екскурсії зазвичай проводяться в платформі Zoom, так як вона безкоштовна. В назначений час потрібно підключитись до конференції використовуючи ідентифікатор. Екскурсію можна подивитись з комп'ютера, телефона, планшета.

На екрані ви побачите гіда, з яким ви будете «прогулюватись» по місту. Звук у всіх учасників має бути вимкнутим, окрім гіда. Ставити питання і спілкуватись з іншими учасниками можна в загальному чаті.

Віртуальні екскурсії проводяться у форматі lifestream або вебінару. Lifestream – це те, коли гід із камерою в руках веде вас по маршруту і одночасно розповідає, що ми бачимо по дорозі. Вебінар – коли путівник вдома і показує попередньо відредаговані відео та інші матеріали. В обох випадках ви можете побачити екскурсовода і поставити питання.

На що потрібно звернути увагу?

Перш за все на формат екскурсії, а також на мову розповіді. Досить часто пропонуються екскурсії російською мовою, але все ж англійською мовою вибір набагато більший, особливо якщо мова йде про тематичні прогулянки.

Кількість учасників групи, як правило, обмежена, тому варто заздалегідь замовляти популярні тури.

Іноді цікаво заздалегідь знати місце екскурсії, знайти її в Google Планета Земля та озирнутися навколо. Можливо, ви щось прочитали у вкладеному посиланні Вікіпедії, а потім розпочали вже підковану екскурсію – це точно буде цікавіше!

Існує також додаток GOOGLE EXPEDITIONS з віртуальною реальністю, який можна використовувати для індивідуальних та групових онлайн-турів.

Додаток призначений для інтерактивного навчання в класі, де вчителі можуть бути імпровізованим путівником для всієї групи. Однак ви можете самостійно провести інтерактивну екскурсію за допомогою телефону або планшета.

За допомогою програми ви можете досліджувати історичні місця, плавати біля акул, підніматися на Еверест і навіть літати в космос. Використовуйте обладнання VR, щоб максимізувати його ефект.

Загалом додаток містить понад 800 експедицій. Кожен – це серія зображень VR або AR-об'єктів, а також інтегровані описи, есе та запитання.

Прикладом створеної віртуальної екскурсії є екскурсія Бахчисараєм (planetakrim.com) Кримом. Все як на звичайному веб-сайті, єдина відмінність полягає в тому, що на цій сторінці описується історія певних географічних розташувань, додаючи кілька кольорових фотографій. "Старий Бахчисарай розташований біля підніжжя круто обвітреної скелі в долині річки Чулук-Су. Люди оселилися тут 40 000 років тому ..." тощо. Потім, після загального опису, після чого відбулася більш конкретна екскурсія місцевим палацом, який починається з пункту 1 - вхідна арка Хан-диван-холу (конгрес-зал). Цифрове зображення арки можна побачити відразу. Якщо «натиснути» на нього мишкою, нічого особливого не трапиться, але картинка займе весь екран. Всього в даній екскурсії 16 пунктів-фотографій, забезпечених досить витіювато написаним текстом з включенням рядків з Пушкіна, Міцкевича та інших поетів-класиків. Це до справжньої "реальності" на цьому веб-сайті далековато, але загальне враження від Бахчисарая складається.

Висновки до розділу 2

Таким чином, результати проведених досліджень дозволяють зробити висновок, що віртуальні екскурсії є дуже перспективними напрямками розвитку інформаційних технологій в сфері екскурсійної діяльності.

Віртуальна екскурсія дає змогу кожній людині здійснити свою давнішню мрію, відвідати місце, яке вона хотіла побачити дуже давно, але не мала змоги. Віртуальна екскурсія є саме такою альтернативою, що не потребує ніяких великих грошових та додаткових витрат, все що потрібно – це комп'ютер та бажання відвідати конкретне місце. Так як життя не стоїть на місці, всі технології, які пов'язані з віртуальними екскурсіями, також удосконалюються, це дає кожному з нас змогу побачити той чи інший об'єкт, у так званому новому форматі. Саме тому віртуальні технології в екскурсії мають величезні перспективи щодо поширення і здатні позитивно впливати на розвиток туристичного бізнесу.

Якщо говорити в цілому за ті системи, що використовуються в нашій країні, можна сказати, що кожна з них відповідає своєму завданню, та надає те зображення, яке потребує споживач. До того ж, вони постійно вдосконалюються. Однак, слід зазначити, що, незважаючи на зростаючу популярність віртуального туризму, маємо сподіватися, що він залишиться зручним додатком до справжніх

У даному розділі були розглянуті етапи створення віртуальної екскурсії. Був здійснений умовний поділ віртуальних подорожей на 2 групи:

Перша група – це мультимедійні віртуальні екскурсії. Сюди входять інформаційні оглядові матеріали, які надаються користувачеві у вигляді зображень.

Друга група – віртуальні екскурсії в 3D. Віртуальні екскурсії в 3D – це реалістичний спосіб представити тривимірний простір.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ВІРТУАЛЬНОЇ ЕКСКУРСІЇ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1 Паспорт екскурсії

Вид екскурсії: оглядова віртуальна по Сумській області.

Тема екскурсії: історична.

Назва екскурсії: «Стежками зникаючої історії».

Сегмент ринку: для молоді (18-30 років) та людей «Третього» віку.

Кількісний стан: необмежено.

Вид маршруту: лінійна.

Термін проведення: цілорічно.

Мета екскурсії: віртуальне ознайомлення із зникаючими пам'ятками Сумщини та їх історією. Максимально показати як виглядали пам'ятки у часи їх створення. Одержання додаткових знань щодо історії Сумської області.

Схема маршруту: с. Могриця (Караульна вежа Московської держави, Крейдяний кар'єр, Володимирська церква) – Хотінь (Палац Камбурлея) – с. Кияниця (палац Ліщинських) – Рогізне (маєток Прянишникова) – Суми (садиба Лінтварьових, музей Чехова, церква Іоанна Предтечі, Сумська фортеця, Воскресенська церква, Спасо-Преображенський собор, Покровська церква) – Старе Село (садиба Кондратьєва, садиба Зборомірських) – Боброве (Миколаївська церква) – Бишкінь (Церква Святого Дмитра) – Шелехівське озеро – Лифине (маєток Хрущова).

Всього в паспорті представлено 18 екскурсійних об'єктів (*Додаток Б*).

Індивідуальний текст екскурсії

Привіт, дорогі екскурсанти, жителі та гості міста Суми, мене звуть Аліна, сьогодні я буду вашим екскурсоводом. На нашій віртуальній екскурсії «Стежками зникаючої історії» ви ознайомитеся з історією зруйнованих та майже зруйнованих пам'яток Сумщини.

Насамперед, кожна людина має пам'ятати, що без минулого немає майбутнього, а без історичної спадщини втрачається культура. Століттями наші пращури формували пласт свого життя, культури, знань, мудрості, які передавались з покоління в покоління, створюючи шедеври мистецтва, засновуючи цілі міста, будуючи архітектурні споруди, які згодом перетворились в пам'ятки, а деякі, нажаль, доживають останні дні свого величного існування, нагадуючи нам про ті часи.

Вже сьогодні багато цікавих пам'яток мають статус зруйнованих, або знаходяться в аварійному стані і потребують негайної реставрації. Треба розуміти, що в найближчий час, якась із пам'яток може назавжди зникнути. І нажаль ця проблема стосується багатьох країн.

Існує багато методів збереження таких пам'яток, починаючи з будівельної консервації, закінчуючи реконструкцією. Та існує ще один метод – 3D реконструкція, візуалізація вже неіснуючих або частково зруйнованих пам'яток, архівна, історична фотофіксація, дослідницька інформаційна база даних, що дає змогу ознайомитись з матеріалом не виходячи з дому.

Тому, я пропоную вам зануритись у світ минулого в сьогоденні і відвідати віртуальну екскурсію «Стежками зникаючої історії», яка не залишить вас байдужими до рідного краю і різних цікавинок, що зустрінуться в подальших дослідженнях!

Зараз ви бачите *Караульну вежу Московської держави*

Від цієї вежі вже, нажаль, нічого не залишилось. Вона виникла в середині XVII ст.

План Є. Осадчого та О. Короті. Реконструкція Є. Осадчого, малюнок О. Бондаря. Укріплення: майданчик квадратної форми розташований у південній

частині городища роменсько-давньоруського часу. З напільного боку відрізаний від майданчика городища разом шириною 3 м та глибиною 1,3 м. Схили ескарповані на висоту до 5 м. Майданчик рівний, по середині знаходиться западина квадратної форми із заокругленими краями. Нажаль, більшої інформації немає.

Крейдяний кар'єр

Пропоную ознайомитись з дуже живописним місцем, який полюбляється багатьом туристам. Раніше на цьому місці був кар'єр, де добували крейду. В кар'єрі можна було знайти так звані «Чортові пальці» – це скелети головоногих молюсків (подібних до сучасних кальмарів). Це доводить, що під час юрського та крейдового періоду мезозойської ери, коли жили динозаври, Крейдяні гори були дном океану. Це популярне місце для проведення весіль та фото і відеозйомок. З пагорбів відкривається чудовий вид. Річка Псел робить тут неймовірні вигини.

Поруч із селом Могриця було розташовано два городища – Дівоче і Велике. Про них писав ще Філарет Гумілевський, вказуючи на те, що Могрицьке городище займає більше 100 десятин землі на правому березі річки Псел. Селяни при розорюванні землі городища находили списи та інші військові знаряддя, людські черепи та інші частини людського скелету. [2, с. 26].

Володимирська церква

Наступна пам'ятка – це Володимирська церква. Це самий перший дерев'яний храм в Могриці, який був побудований близько 1700 року в честь Святителя Миколи Чудотворця, але він не зберігся. У 1766 році на його місці збудували новий храм, який був теж з дерева. Місцеві краєзнавці запевняють, що якось на джерелі в Могриці була знайдена ікона. І що це за ікона, ніхто і не знає. Однак є догадка, що це була ікона Володимирської Божої Матері. Саме тому на місці попереднього храму в 1844 році заклали новий, вже кам'яний храм Божої Матері.

Коли зводилася Володимирська церква, на той час господар села князь Андрій Михайлович Голіцин виділив цеглу, вапно, дерево і залізо, а кошти для

оплати роботи майстрів збиралася прихожанами. У власності в Могриці князі Голіцини також мали цукровий завод, який був заснований в 1838 році.

У багатьох джерелах авторство даного проекту приписують знаному в ті часи архітекторові Бартоломео Франческо Растреллі.

Перед вами красиве місце – *Палац Камбурля*

У наш час помилуватися можна тільки лише на два флігелі і незвичайної краси парк. На жаль, інші об'єкти були безповоротно втрачені. Необхідно відзначити, що зведення комплексу здійснювалося за проектом талановитого архітектора з Петербурга Д. Кваренги.

У розквіті сил власником місцевої землі була онука полковника Г. Кондратьєва, а на думку істориків, він був засновником села Суми. Вона та її чоловік (секретний радник Комберлі) виступають разом як клієнти будівлі. Як ми всі знаємо, на той час палац складався з 87 кімнат для гостей, кожна з яких була прикрашена унікальною кольоровою гамою. У будівлі немає двох однакових кімнат, і кожна кімната має певний дизайн. Додамо, що тривалий час власником садиби був військовий історик Д. Бутурлін. Після нього на стінах комплексу мешкали відомі художники Ф. Васильєв та І. Крамський – запрошення графа П. Строганова, який правив Хотиним 50 років. На той час особняк був у хорошому стані. Певним чином, це була модель. Якийсь час він простоював, але всередині залишався чистим та охайним. В революційні події початку 20 століття «мир» садиби був похитнутий. За його майно було подано кілька позовів. Палац згорів і зруйнований ще в 1918 р. Незважаючи на велике значення споруди, він не тільки не захищений від даху, але і не захищений від катастроф. Єдине, що ви можете побачити сьогодні, – це два прибудови (прибудови), які знаходяться в аварійному стані.

Палац Ліщинських

У селі Кияниця тут збереглась садиба, яка колись належала родині цукрозаводчика Харитоненків.

Палац Ліщинських був побудований у 1890 році незадовго до смерті власника. Палац він заповів племінниці Марії Ліщинській. Тоді навколо будівлі був створений парк площею понад 50 га.

За радянських часів цей особняк був перетворений на музичну школу, а згодом перетворений на туристичну базу. Сьогодні ця будівля належить місцевому університету. Стан особняка вважається надзвичайним, але на зовнішніх стінах все одно видно стару ліпнину та дивні архітектурні форми.

Біля садиби Ліщинських зберігся парк та озеро, що приваблює сучасних туристів. Також є кілька фермерських будинків, міст та понад сотні рослин, вирощених на замовлення цукрової промисловості. Сюди входять дерева дуба, клена та липи, а також екзотичні яворові клени та гінкго.

Масток Прянишнікова

За радянського періоду влітку (кінець 1960-х) у помешканні був дитячий садок та дитячий табір. З тих пір карусель зупинилася. Виникла пожежа, яка знищила прекрасний дах.

Буквально 20 років тому виглядала зсередини зовсім інакше. Він не був зруйнований і пограбований, як зараз.

Стіни всіх кімнат пофарбовані в різні кольори, тому їх і називають «рожевими», «синіми» та «жовтими». Камін і ванна кімната прикрашені різнокольоровою плиткою з об'ємними квітковими візерунками. Плитка велика, важка і товста. На звороті кожної плитки є сторонній штамп.

Ліс, що оточує садибу, – це зовсім не ліс, а в минулому брукований парк.

Наприкінці 1980-х в цьому особняку розміщувався «офіс» – управління колишнього радгоспу. У 90-ті роки будинок порожній і поступово руйнувався.

Садиба Линтварьових

Садиба Линтварьових – старовинна пам'ятка культури, розташована на величезній території біля річки Псел на північному сході міста Суми. Комплекс колишньої садиби поміщика Линтварьових оточений мальовничими парками. Ця пам'ятка тісно пов'язана з життям і творчістю письменника Антона Чехова в Україні.

Садиба Лintварьових була побудована у 18 столітті і є однією з найстаріших будівель Сум. Оригінальний комплекс складався з семи будівель, з яких до наших днів збереглися лише три, включаючи попередній двоповерховий особняк та дві господарські будівлі (музей-будинок Чехова – один із них). Нинішній вигляд маєтку стався у 19 столітті, коли до головної будівлі було прибудовано два крила та відкритий ганок між ними. Під час революції 1917 року майно Лintварьових було пограбовано, але на той час на ньому ніхто не жив. У 1950-х роках у садибі знаходилась міська школа №22. Реставраційні роботи розпочалися наприкінці 1980-х років, але були призупинені через брак коштів.

Сьогодні цей пам'ятник архітектури має міжнародне історико-культурне значення, оскільки свого часу, влітку 1888-1889 років, тут жила родина Чехових.

Церква Іоанна Предтечі

Сумська церква Іоанна Хрестителя Різдва – православна церква в Сумській єпархії Української православної церкви (Московська єпархія). Побудований у стилі провінційного класицизму кінця першої половини 19 століття. Церква знаходиться – вул. Родина Лintварьових, 87 років.

У 1687 році полковник Герасим Кондратьєв заснував в Луці Іоанно-Предтеченський монастир неподалік від Сум. Незабаром, у 1691 році, була побудована дерев'яна церква Івана Хрестителя. Давній український монастир був зруйнований російською владою в 1787 році під час секуляризації. Та у 1837 році коштом родини дворян Лintварьових споруджено нову кам'яну тридольну церкву з дзвіницею як парафіяльний храм для жителів слободи Лука і села Баранівка. У 1907 році до церкви було додано два бічні вівтарі: на згадку про Трійцю та Івана Хрестителя.

Церква розташована в північно-східній околиці міста Суми. Ми можемо побачити це з берегів річки Псел, залізниці та селища Липно. Разом із садибою Лintварьових церква утворює єдиний історико-культурний комплекс, хоча ця власність знаходиться далеко від церкви.

Сумська фортеця

Пропоную зануритися до цікавої та малодослідженої історії Сумщини, в ті часи, коли дубові гаї сотні років були господарями цих земель, а мужні козаки в пошуках кращої долі будували Сумську фортецю.

Велика і досить потужно укріплена фортифікаційна споруда, закладене в 50-х роках XVII століття, навколо і на місці якого були відбудовані Суми. Як історичний, так і адміністративний центр міста. Протягом XVIII століття поступово фортеця втратила своє значення і була зруйнована.

На початку 1650-х років на землях Слобідської України (до якої належить і сучасна Сумська область) влаштувалася група переселенців, походженням з козаків. Їх лідером був Герасим Кондратьєв, отаман Війська Запорозького. За царським наказом Кондратьєв разом зі своїми козаками заснував фортецю в гирлі кількох річок. Це зміцнення захищало південні кордони держави від набігів турків і татар, які кілька разів намагалися взяти його штурмом. Втім, безуспішно. Поступово кількість місцевих жителів стало зростати, а на місці фортеці утворилося місто, відомий нам як Суми. Його засновником стали вважати все того ж отамана Кондратьєва. Приблизно з 1730-х років Сумська фортеця стала втрачати своє значення, а до 1790-х років уже була зруйнована. Зараз на її місці в Сумах знаходиться площа Незалежності і міська паркова зона.

Воскресенська церква

Зараз ми йдемо вулицею з красивою назвою – Воскресенська. Перед вами дуже гарний і розкішний собор – Воскресенський собор. Воскресенський собор (за історичними даними 1702 р., Місце розташування – Майдан Незалежності, 19). Серед будівель у цьому місті з 17 століття до наших днів збереглася лише одна - Воскресенська церква. Ця церква була побудована на жертву відомого полковника Герасима Кондратьєва з Сум між кінцем 17 століття та 1702 роком.

Майстри, які побудували церкву, врахували тривожну ситуацію на той час і зробили будівлю оборонною. Вузькі вікна закривають товсті стіни. У ті часи церкву оточувала висока глуха стіна.

За легендою, від підвалу церкви до річки Псел є підземний хід. Пізніше тунель був засипаний. Інша легенда свідчить, що колись у Герасима Кондратьєва була сестра-розбійниця. Марними були умовляння полковника облишити ганебний промисел. Спіймавши черговий раз розбійницю на «гарячому», коли вона грабувала купецьку валку, Герасим Кондратьєв наказав замурувати її в одну зі стін споруди, що зводилась. Дивне таємниче відкриття перегукується з цією легендою. У 1936 році студент машинобудування пішов до Воскресенської церкви з викладачем історії і натрапив на людський скелет в товстій стіні.

Цей храм є могилою родини Кондратьєвих. Протягом певного періоду він також виконував загальні оборонні функції будівель, зокрема українські храми, до кінця 18 століття.

У радянський період він використовувався як склад виробництва Облпостачу. Пізніше відділ декоративно-ужиткового мистецтва Сумського художнього музею довгий час розміщувався в церкві.

Спасо-Преображенський собор

Преображенський собор знаходиться на вулиці Соборній, 31 (з другої половини 18 століття). На золотому куполі Спасо-Преображенського собору є триметрова скульптура апостола та 56-метрова дзвіниця з карильоном, яку ми можемо побачити, де завгодно в місті. Дерев'яний храм - попередник нинішнього, перебував з північного боку від Спасо-Преображенського собору, ближче до річки. Пожежа, спричинена вторгненням татар, знищила його. Через кілька десятиліть на тому ж місці виріс новий храм, теж з дерева - стараннями полковника Герасима Кондратьєва. Його ім'я вигравіровано на вхідних дверях. Преображенська церква була освячена наприкінці 17 століття і проіснувала 60 років. Цей кам'яний собор був побудований в Сумах в 1776 році. Будівлю освятив архімандрит Товій Кремневській, який жив у Сумському Успенському монастирі. Будівництво та добудова собору зайняло дванадцять років. Цей храм побудований з каменю і має два поверхи: нижній названий на згадку про перетворення Господа, а вищий - після Благовіщення Божої Матері. Незабаром розпочалося будівництво кам'яної дзвіниці у стилі бароко, яке було завершено в

1801 р. Чи то муровано занадто швидко, то чи матеріал був не найвищої якості, але через кілька років дзвіницю довелося переробляти. Тоді ж навколо храму з'явився кам'яна огорожа. Великий дзвін потрапив сюди з Сумського Успенського чоловічого монастиря, на той момент ліквідованого. Напис на дзвоні свідчила, що відлито його на кошти статського радника Якова Шубського, відомого мецената того часу. Другий дзвін, поменше розміром, пожертвував ще один багатий житель Сум - Данило Забродський.

Покровська церква

Покровська церква – це церква, освячена в ім'я Покрови Святої Богородиці. Саме ця церква стала першим храмом, який був збудований за межами Сумської фортеці. Покровська церква на той час мала статус полкового храму Сумського козацького полку. Навпроти цього храму розташовувалося перше міське кладовище.

У 1708 році храм відвідав цар Петро I. У даному храмі містились деякий час школа і шпиталь. У 1732 році на місці церкви була збудована інша дерев'яна, яка в 1765 році отримала статус храму Сумського гусарського полку. Нарешті, в 1783 році був закладений мурований храм. Але в 1932 році комуністи підірвали Сумський Покровський храм. За свідченнями очевидців-старожилів, підірвати його з перших двох спроб не вдалося, тому Покровську церкву підривали втретє. У жовтні 2008 року були розчищені фундаменти Покровської церкви, на місці вівтаря встановили каплицю.

Садиба Кондратьєвих

Особняк Кондратьєва – пам'ятник цивільної архітектури XVIII століття. Це найстаріша садиба на Слобожанщині. Садиба розташована у Старому Селі Сумського району. Кам'яниця була побудована в першій половині XVIII століття. Входить до складу володінь полковника Суми Кондратьєва. Поруч була побудована Миколаївська церква.

Будівля – однокімнатна. Дослідження пам'ятника показують, що спочатку будинок був одноповерховим із підвалом. Середина XVIII ст. Ще одна кімната

також добудована, є також підвал, але стеля рівна. У приймальній зоні третього корпусу всієї будівлі був надбудований другий поверх.

Садиба Зборомірських

Понад 200 років земля в Старому селі належала родині Кондратьєвих. З першої половини XIX століття до початку XX століття родина Зборомірських вже володіла цим старим селом. За цей час у селі було збудовано цукровий завод та нова садиба.

29 червня 1886 р. Поміщик старого села Л. М. Зборомірський подарував школі власну будівлю, а селяни мали за власний рахунок облаштувати її та використовувати для навчання їх дітей.

Родина Зборомірських продовжує підтримувати народну освіту. Попечителем Старосельської школи була обрана Єлизавета Федорівна Зборомірська. Вона постійно віддавала дітям книги, виділяла кошти на викладання співу. Багато разів підтримувала фінансове обслуговування будівлі. У 1910 році Єлизавета Федорівна Зборомірська подала з посади опікуна цієї школи з незрозумілих причин. Його замінив шляхтич Олександр Олександрович Лихачов, новий власник маєтків старого села.

З приходом більшовиків будівля садиби Зборомірських-Лихачаєвих була перетворена на середню школу. На жаль, навколо найстарішої садиби на Слобожанщині зараз непереборні кущі. Сам «терем» з кожним роком руйнується дедалі більше.

Миколаївська церква

Миколаївська церква – найстаріша церква на Слобожанщині, згідно з основною версією, будівництво святині можна простежити до 1700-1730 років.

У 1930 році церкву закрили, а будівлю використали як зерносховище. Миколаївську церкву використовували в якості складового приміщення аж до 1990 року. Сторожили розповідали, що в 1950-х роках у церкві нібито була знайдена скринька з цінностями, виявленими нащадками Аннікової.

Біля церкви збереглися старі надгробки членів родини Бухарін-Анненків. Сьогодні церква перебуває у гнітючому стані. Дах і двері повністю зникли, а вся будівля у поганому стані.

Церква Святого Миколая у Боброво – це унікальна пам'ятка народного дерев'яного зодчества, стара дерев'яна споруда в районі Слобожанщини. Будівля дуже маленька, лише одна кімната, хоча завдяки простоті форми та точним пропорціям стара частина виглядає дуже монументально. Цей пам'ятник є архітектурною формою, набутою після реконструкції на початку 19 століття, і є цікавим прикладом перетворення класичної архітектурної форми в популярну античну архітектуру.

Пам'ятка не використовується і знаходиться у поганому стані. Таємні ходи, панські склепи, скарби, що з азартом намагаються знайти мародери, розкопуючи могили колись могутніх панів... На жаль, ми поступово втрачаємо і саму церкву, найціннішу пам'ятку архітектури 18 століття, яка має велику цінність для нашої історії.

Церква Святого Дмитра

Протягом десятиліть у селі Бишкін на Лебединщині пам'ятка архітектури була знищена і поступово знищена - храм, де жителі села були зображені в Біблії. Руїни цієї колись величної церкви були присвячені священномученику Дмитрію Мухаммеду і сьогодні приваблюють лише випадкових ентузіастів.

За задумом архітектора Харківської єпархії В. Немкіна, костел побудований у 1888 році, але на кошти жителів парафії. У радянський період будівля церкви була частково перебудована. Церква Святого Дмитрія спочатку використовувалася як культурний центр та сільська бібліотека, а згодом як склад сільськогосподарських компаній. Фрески цього напівзруйнованого пам'ятника гідні уваги. Майже скрізь ви можете побачити багато фресок, картин святих та різних біблійних сцен. Вишуканість фресок справді залишила глибоке враження на людей.

Шелехівське озеро

Найстаріше озеро України – це гідрологічна природна реліквія загальнодержавного значення. Озеро біля села Межиріч можна назвати справжнім природним дивом. Вода всередині прозора і прозора, і там завжди холодно.

Озеро було оточене густими лісами і з часом стало диким Шелехівським парком. До озера веде широка зручна паркова доріжка, а неподалік - резиденція козака сотника Стефана Селіховського. Сьогодні, за словами місцевих жителів, у лісі мешкають дикі кабани та олені, знайдені отруйні змії.

Навколо цієї місцевості є багато таємниць. Кажуть, що тут у пралісі можна знайти ділянки, де є лише доісторична рослинність - хвощі та папороті - ви не можете їсти ягоди та гриби біля води, оскільки результати їх використання можуть бути непередбачуваними. Причина в тому, що Шелехівське озеро вважається центром сили, що наділяється ним та навколишньою рослинністю. Важко передбачити, як ця давня сила вплине на психологію сучасних людей.

Масток Хрущова

Садибу збудував Дмитро Олександрович Хрущов. Він був дуже цікавою , діяльною та активною людиною. Хрущов здобув освіту в Харківському імператорському університеті. За кілька років до скасування кріпацтва він відпустив кріпаків. На початку 1859 р. Дмитро Хрущов познайомився з Тарасом Шевченком у Петербурзі. Після повернення в Україну легендарний Кобзар жив у флігелі навпроти головної будівлі в Лифине з 6 по 9 червня.

Село досі зберігає типову етнографічну архітектуру Слобожанщини. Серед усіх будівель, комплекс садиби Хрущов, безумовно, є найбільш історичною та культурною цінністю. Парадний головний на той час двір займає вершину пагорба, оточеного глибокими долинами. Тільки із заходу він поєднується з плато, де розташований прямокутний в плані, орієнтований по сторонах світу господарський двір. У рамках парадного двору розташовані одноповерхові будівлі: зі сходу – головний будинок; навпроти нього, у північно-західному куті двору – винний склад; з півдня – флігель.

«Портфель екскурсовода» (Додатки В-Т)

1. Реконструкція караульної вежі Московської держави.
2. Володимирська церква (с. Могриця 1700р.).
3. Палац Камбурлея інтер'єр та вид зовні.
4. 3-D візуалізація палацу Камбурлея.
5. Палац Ліщинських (1890 р.).
6. Садиба Линтварьових, будинок Чехова.
7. 3-D візуалізація садиби Линтварьових.
8. 3-D візуалізація Сумської фортеці.
9. Покровська церква 1890 р.
10. Садиба Кондратьєва (18 ст.).
11. 3-D візуалізація Миколаївської церкви.
12. Миколаївська церква (1700 р.).
13. Церква Святого Дмитра (1753 р.).

3.2 Перспективи функціонування та пропозиції щодо проведення віртуальних екскурсій

Швидкий розвиток комп'ютерних технологій постійно підвищує конкуренцію між підприємствами. Основні позиції, за які сьогодні конкурують компанії, - це висококваліфіковані фахівці, впізнаваність бренду, репутація, інвестори. Вважається, що саме завдяки запровадженню віртуальної екскурсії цілком можливо для поліпшення стану підприємства на посадах.

Віртуальні екскурсії будуть дуже актуальними для багатьох людей. Наприклад:

- Для людей з невеликим бюджетом. Віртуальні екскурсії не потребують великих фінансових затрат;
- Для людей з обмеженими можливостями. Люди, які мають фізичні недоліки частіше користуються віртуальними екскурсіями;

- Під час пандемії діють карантинні обмеження, і тому дуже обмежене пересування в інші міста;
- Віртуальна екскурсія підходить для реклами. Все частіше, перед тим як купувати якусь послугу, люди шукають про нього інформацію. Чому б не зробити цю інформацію віртуальною екскурсією по приміщенню;
- Для навчання студентів і школярів.

Варто розглянути, які ж переваги у проведенні віртуальної екскурсії для туристів?

1. Долання межі часу і простору. Це можливість для віртуальних відвідувань районів та об'єктів, які недоступні в автономних подорожах.
2. Інтерактивність (тобто спілкування між людьми та комп'ютерами. Віртуальний туризм використовує різні датчики для взаємодії з багатовимірним інформаційним простором).
3. Високотехнологічні (віртуальний туризм є результатом поєднання туризму, інформації та технологій віртуальної реальності, тому, якщо немає високих технологій, такий вид туризму не може існувати);
4. Економія (мінімальна вартість особистих ресурсів: час і гроші, віртуальний тур наразі безкоштовний, віртуальному туру не потрібно витратити «дорожні збори». Більше того, така поїздка може бути перервана в будь-який час, а потім, якщо необхідно, ви можете продовжити);
5. Безпека. Очевидно, що ризиків при подорожі мережею менше, ніж при подорожі офлайн. Хоча й віртуальна реальність стає усе більш важливою частиною життя, зустрітися з «повноцінною» небезпекою в ній також можна;
6. Безконтактний спосіб знайомства з регіоном є комфортним для мандрівників, що не володіють іноземними мовами, тому що він не припускає прямої вербальної комунікації з корінним населенням і дозволяє в такий спосіб уникнути труднощів, пов'язаних з незнанням мови й нестачею знань про регіон перебування.

7. Різносторонні відчуття (можливість відвідувачів віртуальних екскурсій, сприймати зображення, звуки, отримувати досвід та інші складові сприйняття) [17, с. 27].

Перевагами використання віртуальних екскурсій для організацій є:

- Оригінальність. Організації, які презентують віртуальні екскурсії відмінним від інших конкурентів способом, викликає більший інтерес до туристів;
- Доступ до панорам цілодобовий;
- Залучення великого інтересу до компаній. Придбання нових клієнтів, тому що віртуальні екскурсії викликають інтерес до відвідувачів, вони збільшують кількість клієнтів, та підвищують доходи;
- Скорочення часу між створенням нової віртуальної екскурсії та ознайомлення з ним покупця. Віртуальний тур стає доступним до мільйонам потенційних клієнтів одразу після його створення. А, наприклад, на створення буклету, та розповсюдження його йде набагато більше часу.

Недоліків, менше, але вони істотні.

1. Людський мозок все одно підсвідомо розуміє, що подорож не є реальністю.
2. Емоції, які людина отримує від реальних маршрутів, неможливо отримати від віртуальних.
3. Запам'ятовуваність. Краще відкладається в пам'яті не лише те, що ми бачимо, а й те, що відчуваємо.
4. Обмеженість доступу до сучасних передових і дорогих технологій для створення віртуальних турів.
5. Розвиток цього напрямку поки що у стадії становлення.

Віртуальні екскурсії можуть стати незамінним рішенням у сфері туристичного бізнесу. Перш ніж купувати будь-який тур-продукт, клієнту необхідна точна інформація про послугу. Навряд чи «гарні слова» будуть великим аргументом для відвідувача, тому віртуальна екскурсія буде серйозним доказом для купівлі.

Спектр застосування віртуальних турів досить широкий. У першій черзі туризм, готельний і ресторанний бізнес. На веб-сторінках туристичні компанії все частіше спостерігаються у віртуальних подорожах на світові визначні пам'ятки, що дозволяє зробити захоплюючі прогулянки з повним ефектом присутності. Відвідайте знамениту площу в Рим, відвідайте Ермітаж, подивіться всю красу модних готелів Європи, а також попередньо оцініть інтер'єр, вид з вікна або балкона, розташування та атмосфера кімнати. Бронюючи номер у готелі або в інших готельних комплексах люди хочуть чітко зрозуміти, чого очікувати. Тільки віртуальна екскурсія дозволяє створити цілісний погляд на готель, наочно демонструючи всі їх переваги (недоліки), не залишаючи сумнівів у клієнта.

Віртуальні екскурсії також мають великий потенціал в освіті. Завдяки віртуальній екскурсії ви можете відвідати будь-яку країну, в будь-якому куточку вашої батьківщини, ознайомтесь з історичним пам'ятником, архітектурою, відвідати музей або виставку, розташовану в будь-якому місті світу. Такі віртуальні уроки можуть не тільки робити пізнавальний процес захоплюючим, але також більш ефективним, оскільки учні сприймають більшу частину інформації візуально. Таким чином, за допомогою віртуальних екскурсій досягається принцип доступності освіти, розширюється кругозір, відбувається стимулювання пізнавальної активності і формується позитивна мотивація до навчання.

Висновки до розділу 3

Віртуальний туризм – дуже модний та перспективний напрямок для реалізації творчих планів для любителів та професіоналів у галузі фотографії та відео. Це дозволяє за допомогою миші переглядати предмети, обертати їх у всіх напрямках від підлоги до стелі, від кімнати до кімнати, збільшувати малюнки, читати інформацію, переглядати відео та багато іншого, без чого онлайн-екскурсія буде неповноцінною.

Ефективність будь-якої віртуальної екскурсії залежить від техніки проведення, яка складається з такого: знайомство відповідального за проведення віртуальної екскурсії із групою; дотримання плану віртуальної екскурсії; використання індивідуального тексту під час віртуальної екскурсії; робота з «портфелем екскурсовода». Створення будь-якої екскурсії – це складний процес, який потребує від упорядника великих творчих зусиль. Також розглянуті всі переваги та недоліки віртуальної екскурсії, для кого будуть вони актуальні.

ВИСНОВКИ

Отже, віртуальна екскурсія – це форма екскурсії, яка відрізняється від реальної екскурсії віртуальним відображенням об'єктів реального життя з метою створення умов для самоспостереження, збору необхідних фактів, тощо. Його перевагами є доступність, багаторазове використання, наочність, наявність інтерактивних завдань тощо.

Перша віртуальна екскурсія з'явилась в 1994 році у Великобританії у музеї замку Дадлі. А першим користувачем була королева Єлизавета II.

Віртуальний тур – це реалістичне 3D-зображення, що складається з циліндричної сферичної панорами, фотографій, 3D-об'єктів та посилань на активність. 3D-екскурсія дозволяє побачити простір навколо себе і розглянути деталі навколишнього світу в найдрібніших подробицях, а також здійснити обертання і переміщення за віртуальним об'єктом.

Отже, результати досліджень показують, що віртуальний туризм є перспективною галуззю інформаційних технологій у туристичній галузі. Віртуальний туризм дозволяє кожному здійснити свої давні мрії та відвідати місця, куди вони хотіли поїхати, але не мали можливості.

Віртуальний туризм є саме такою альтернативою, що не потребує ніяких грошових та додаткових витрат, все що потрібно – це комп'ютер та бажання відвідати конкретне місце. Так як життя не стоїть на місці, всі технології які пов'язані з віртуальним туризмом, також удосконалюються, це дає кожному з нас змогу побачити той чи інший об'єкт, у так званому новому форматі.

Зміна моделі поведінки споживачів туристичних послуг лише буде актуалізувати завдання інновацій та розвитку туристичного бізнесу і пошуку нових продуктів для IT-грамотних користувачів, які можуть використовувати Інтернет. Однією з можливих сфер можуть бути консалтингові послуги, які не тільки дозволяють шукати, але й працюють швидко та ефективно. Крім того, туристичні компанії можуть більше зосередитись на особистих подорожах, щоб

розробити маршрут для окремих туристів, враховуючи потреби та уподобання конкретних клієнтів, які вже брали віртуальні тури.

Дослідження свідчить, що в сучасному світі можливий вихід за межі нашої матеріальності, а також подолання просторових обмежень. Віртуальний туризм, віртуальне відвідування музеїв створюють відчуття звільнення від фізичного тіла, водночас відтворюючи нову форму – тілесність у віртуальному просторі.

Віртуальний досвід допомагає наблизитися до реальності й дозволяє проходити такими місцями і побачити такі речі, які не є доступними в іншому разі.

Також було виявлено, що через нестабільний туристичний бізнес потрібно впроваджувати інновації, які цікавлять туристів у туристичній галузі. Інноваційні форми туризму були визначені у двох визначених сферах: використання нових форм і методів та використання інформаційних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гершунский Б. С. Философия образования. М.: Московский психолого-социальный институт. 1998. 432 с.
2. Городинський І. В., Скібіцька Е. Г. Форми організації занять з використанням навчальних комп'ютерних технологій. *Інформаційні технології в освіті*. 1995. № 12. С. 21-27.
3. Застосування інноваційних технологій в музейній практиці. URL: <http://photo-lviv.in.ua/zastosuvannya-innovatsijnyh-tehnolohij-v-muzejnijprakytsi/>
4. Извозчиков В. А., Потемкин М. Н., Тумалева Е. А. Картина мира как внутри – и междисциплинарный гипертекст в гуманистически-информационной парадигме. Наука и шк. 1998. № 5. С. 36-42.
5. Корсунцев И. Г. Философия виртуальной реальности. Виртуальная реальность: философские и психологические аспекты. М.: 1997.
6. Латыпов И. А. О некоторых философских аспектах формирования субкультуры виртуального туризма: его новая история или только «story»? Современные проблемы науки и образования. 2014. №2. URL: https://tourlib.net/statti_tourism/latypov.htm.
7. Майхнер Х. Е. Корпоративные тренинги. М.: ЮНИТИ, 2002. 354 с.
8. Миронов Ю. Б. Інтернет-технології в туризмі. *Економіка: проблеми теорії та практики*: зб. наук. праць: у 5 т. Дніпропетровськ : ДНУ, 2004. Вип. 194. Т. II. С. 457-464.
9. Румянцев М.В. Феномен виртуального музея. Философия без окраин: сб. науч. тр. Красноярск: Сибир. федер. ун-т, Гуманит. ин-т, 2008. С.126-134.
- 10.Сколота З. Н. Эстетика «новой телесности» в виртуальном пространстве. URL: <http://research-journal.org/featured/philosophy/estetika-novoj-telesnosti-v-virtualnom-prostranstve/>.
- 11.Сучасний тлумачний словник української мови: 100 000 слів / за ред. В. В. Дубічинського. Харків : ВД “ШКОЛА”, 2009. С. 151-278.

- 12.Харчевнікова Л.С. Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні.
URL: <http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/1073/1/24.pdf>
- 13.Черевичко Т. В. Туризм в контексте информационной экономики. Туризм и культурное наследие. 2015. №5. С. 12-21.
- 14.Шамликашвили В. А. Виртуальный туризм как новый вид туризма. Креативная экономика. 2014. № 10. С. 26-33.
- 15.Щербакова Т. И. Традиционные и инновационные подходы к организации экскурсионной деятельности. *Современные методические аспекты экологического образования*. 2006. № 3. С. 80–84.
- 16.Buhalis D. Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years after the Internet - the State of e-Tourism Research Tourism Manage. 2008. №29(4). P.609-623.
- 17.Huh C. Families Travelling with a Disable Member: Analyzing the Potential of an Emerging Niche Market Segment / C. Huh, AJ. Singh // Tourism & Hospitality Res. 2007. №7(3/4). P.212-229.
- 18.Sussmann S., Vanhegan H. Virtual Reality and the Tourism Product: Substitution or Complement? // Proc. Eur. Conf. Info. Sys. 2000.
URL: <http://www.indjst.org/index.php/indjst/article/view/30515>.
- 19.The Development of an Integrated Psychosocial Approach to Effective Usability of 3D Virtual Environments for Cybertherapy / Galimberti C. [et all.] // Psychology journal. 2006. Vol.14. №2. P.129-144.
- 20.Virtual Tourism Takes of. URL: <http://www.perthnow.com.au/travel/virtual-tourism-takes-off/story-e6frg3tu-1111113851697>.
- 21.Williams A.P. Virtual Reality and Tourism: Fact or Fantasy? / A.P. Williams, Js.P. Hobson // Tourism Managt. 1995. №16(6). P.423-427.
- 22.Программа ЮНЕСКО «Информация для всех».
URL: <http://www.ifap.ru/ofdocs/unesco/program.htm>.
- 23.Harris Interactive. URL: <http://www.harrisinteractive.com>.
- 24.Программа ЮНЕСКО «Информация для всех». URL: <http://www.ifap.ru/ofdocs/unesco/program.htm>.

25. Восколович Н. А. Маркетинг туристських послуг. - М.: ТЕИС, 2005. - 167с.
26. Кузик С. П. Географія туризму: навч. посібник / С.П.Кузик; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Київ : Знання, 2011 . – 271 с.
27. Інформаційна довідка про віртуальні тури. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Виртуальный_тур - Вікіпедія - вільна енциклопедія
28. Інформаційна довідка про особливості створення віртуальних турів. URL: <http://www.panorama52.ru/primenenie> Panorama 52 – Panorama 52
29. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг в туризмі: навч. посіб. / О. Д. Король. – Чернівці : ЧНУ, 2016. – 144 с.
30. Верес К. О. Інноваційні технології в екскурсійному супроводі / К.О. Верес. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitst>.
31. Щербак Т.И. Традиционные и инновационные подходы к организации экскурсионной деятельности , 2006. – № 3. – С. 80–84.
32. Нездоймінов С.Г. Організація екскурсійних послуг. URL: [http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1588/1/Організація екскурсійних послуг.pdf](http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1588/1/Організація_екскурсійних_послуг.pdf).
33. Квест-екскурсія як форма інноваційного туристичного продукту. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kvest-ekskursiya-kak-innovatsionnaya-forma-ekskursionnogo-produkta>.
34. Галасюк С.С., Нездоймінов С.Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 178 с.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Кафедра туризму і готельно-ресторанного сервісу

СЕРТИФІКАТ

Серія ННІФК №005-36/2021

учасника III Міжнародної науково-практичної конференції

**"ІНДУСТРІЯ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ:
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ"**

Обсяг – 15 годин (0,5 кредита ЄКТС)

ЦИМБАЛЮК АЛІНА МИКОЛАЇВНА

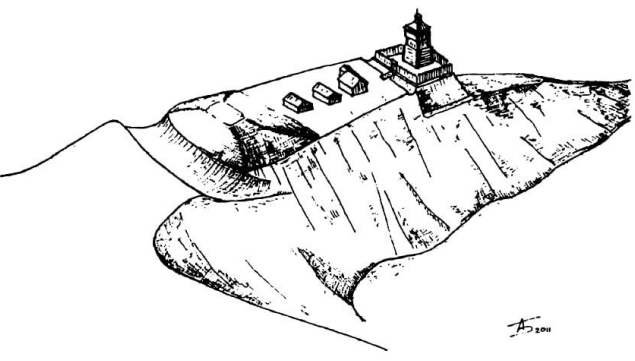
Ректор

Ю. О. Лянной

м. Суми, 14 – 15 квітня 2021

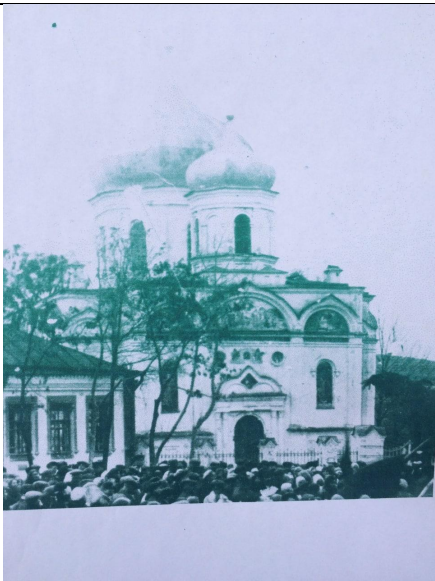
Картка об'єкта № 1

1	Найменування екскурсійного об'єкта	Караульна вежа Московської держави.
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	Середина XVII століття
3	Місцезнаходження об'єкта	с. Могриця, 1,5 км на північний схід від села
4	Опис об'єкта	Укріплення: майданчик квадратної форми розташований у південній частині городища роменсько-давньоруського часу. З напільного боку відрізаний від майданчика городища розом шириною 3 м та глибиною 1,3 м
5	Джерело відомостей про пам'ятку (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	Осадчий Є.М., Коротя О.В.
6	Збереженість об'єкта	Зруйнована
7	В яких екскурсіях пам'ятка використовується	Краєзнавчо-тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04.2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	 Караульна вежа Московської держави в с. Мокриця. Реконструкція Є. Осадчого, малюнок О. Бондаря.

Картка об'єкта № 2

1	Найменування екскурсійного об'єкта	«Крейдяні гори»
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	У середині XIX століття залишки скіфського поселення були зруйновані розробкою крейдяних кар'єрів.
3	Місцезнаходження об'єкта	с. Могриця
4	Опис об'єкта	
5	Джерело відомостей про пам'ятку (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	Hedgehog Stories. URL: https://hghstories.com/ru/chalk-mount-mogrica/
6	Збереженість об'єкта	Відмінний стан
7	В яких екскурсіях пам'ятка використовується	Краєзнавчо-тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04.2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 3

1	Найменування екскурсійного об'єкта	Володимирська церква
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт, дата події	Власник села князь Андрій Михайлович Голіцин пожертвував на будівництво цеглу, вапно, дерево та залізо, а прихожани зібрали кошти на оплату майстрам. 1844 рік
3	Місцезнаходження об'єкта	с. Могриця
4	Опис об'єкта	Цей храм був побудований у 1852 р. Хоча його дзвіниця дотепер не збереглася, її все ж варто побачити. І неважливо, на чиєму проєкті він побудований - він все одно прекрасний.
5	Джерело відомостей про пам'ятку (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	https://zruchno.travel/ObjectEntity/ObjectEntity?idCrm=86451411-ab71-25e7-d36a-592c2c710862&lang=ua
6	Збереженість об'єкта	Напівзруйнована
7	В яких екскурсіях пам'ятка використовується	Краєзнавчо-тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04.2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 4

1	Найменування екскурсійного об'єкта	Падац Камбурлеїв
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	Будівництво палацу на території маєтку велося протягом декількох років, а саме з 1799 по 1810 рік.
3	Місцезнаходження об'єкта	Смт. Хотінь, Сумської області, на вулиці Воєводіна, 10
4	Опис об'єкта	Як ми всі знаємо, палац на той час складався з 87 кімнат для гостей, кожна з яких була прикрашена унікальною кольоровою гамою. У будівлі немає двох однакових кімнат, і кожна кімната має певний дизайн.
5	Джерело відомостей про пам'ятку (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним,	«Україна. Путівник»,— Київ, Балтимор; 1993 р.; стор. 317.
6	Збереженість об'єкта	Напівзруйнована
7	В яких екскурсіях пам'ятка використовується	Краєзнавчо-тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04.2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 5

1	Найменування екскурсійного об'єкта	Палац Ліщинських
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	Палац був побудований в 1890 році, незадовго до смерті господаря
3	Місцезнаходження об'єкта	Сумська область, вул. Лісова, 1, с. Кияниця, Сумський район
4	Опис об'єкта	Сьогодні будівля належить місцевому університету. На фасаді ви все ще можете побачити стару ліпнину та дивні архітектурні форми.
5	Джерело відомостей про пам'ятку (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	https://ru.discover.sm.ua/locations/dvorec-lesinskih
6	Збереженість об'єкта	Фасадні елементи, ганок, балкони та багато інших складових руйнуються.
7	В яких екскурсіях пам'ятка використовується	Краєзнавчо-тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04.2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 6

1	Найменування екскурсійного об'єкта	Садиба Прянишникова
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	В Рогізному в 1857 році був побудований цукровий завод, який належав Прянишникову.
3	Місцезнаходження об'єкта	С. Рогізне, Сумська обл.
4	Опис об'єкта	Буквально 20 років тому всередині садиби (яку називали її мешканці Ргоznego) виглядало зовсім по-іншому. Він не був зруйнований і пограбований, як зараз. Стіни всіх кімнат пофарбовані в різні кольори, тому їх називають «рожевими», «синіми» та «жовтими». Камін і ванна кімната прикрашені різнокольоровою плиткою з об'ємними квітковими візерунками. Плитка велика, важка і товста. На звороті кожної плитки є сторонній штамп.
5	Джерело відомостей про пам'ятку (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	Корнієнко О.М. Зруйновані храми Сумщини [Текст] : мартиролог втрачених святинь / О. М. Корнієнко. - Суми: ПП "Ніконоров В.І.", 2009. - 300-301 с.
6	Збереженість об'єкта	Деякі роботи були проведені навколо садиби, і стан будинку зараз гірший, ніж до початку робіт. Зараз будинок у поганому стані, ремонтних робіт не проводиться.
7	В яких екскурсіях пам'ятка використовується	Краєзнавчо-тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04.2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 7

1	Найменування екскурсійного об'єкта	Садина поміщиків Лінтварьових
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	1888 - 1889 років в західний флігель садина Лінтварьових, жив і працював А. П. Чехов. Зараз знаходиться музей письменника.
3	Місцезнаходження об'єкта	Вулиця Чехова, Суми, Сумська область
4	Опис об'єкта	Наразі збереглися лише три будівлі: двоповерховий особняк та дві господарські будівлі (в одній з яких знаходиться музей-будинок Чехова). У 19 столітті, коли два крила головної будівлі були добудовані, власність відновила теперішній вигляд.
5	Джерело відомостей про пам'ятку (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	Твори «Іменини» і «Красуні», написані між двома поїздками на Лучанського дачу, теж навіяні спогадами про Луці.
6	Збереженість об'єкта	Зараз будівлі знаходяться в не надто добромому стані. На сьогодні західний флігель – це музей ім. А.П. Чехова.
7	В яких екскурсіях пам'ятка використовується	Краєзнавчо-тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04.2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

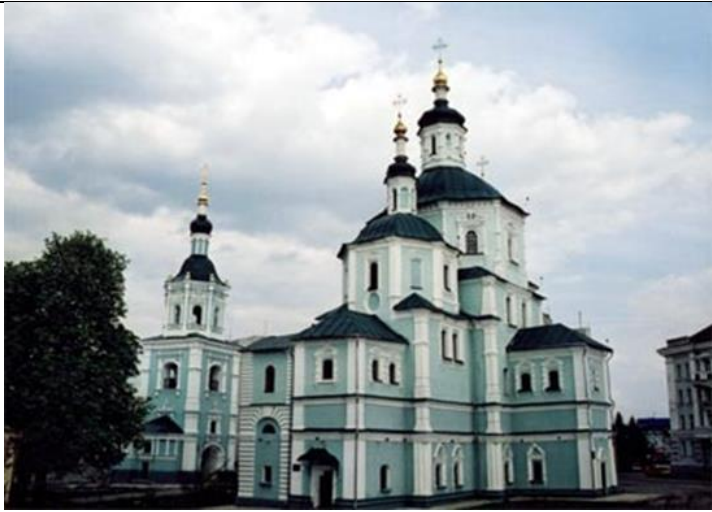
Картка об'єкта № 8

1	Найменування екскурсійного об'єкта	Церква Іоанна Предтечі
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт.	В 1687 сумський полковник Герасим Кондратьєв заснував в слободі Луці неподалік від Сум жіночий Іоанно-Предтеченський монастир, де 1691 побудовано однойменний дерев'яний храм.
3	Місцезнаходження об'єкта	М. Суми, вул. Родини Лінтварьових, 87
4	Опис об'єкта	Ця церква являє собою одноповерхову кам'яну церкву з дзвіницею. Територія церкви оточена стіною зі старими кованими дверима. Оскільки церква побудована, вона має прямокутну форму, дев'ятидольна, чотьохстовпова. Один із прямокутних вівтарів зовні не виступає, а над західним притвором є двоповерхова дзвіниця, а на захід чотиристовпна. Усі бокові ділянки перекриті хрестовими склепіннями. Під церквою є підвал.
5	Джерело відомостей про пам'ятку (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	Наши путешествия. URL: https://web.archive.org/web/20101001184439/http://our-travels.sumy.ua/ost/Goroda/Ukraine/Sumy/Sumy_sv.php#7
6	Збереженість об'єкта	Відмінний стан.
7	В яких екскурсіях пам'ятка використовується	Краєзнавчо-тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04.2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 9

1	Найменування екскурсійного об'єкта	Сумська фортеця
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	-
3	Місцезнаходження об'єкта	Площа Незалежності, вул. Воскресенська, вул. Соборна.
4	Опис об'єкта	Для більш правильної моделі реконструкції, основою став опис Сумської великого острогу Чудінова у "Смертній книзі" від 16 вересня 1664 р. [4] Тут описані розташування укріплення в сажнях. Завдяки використанню супутникових карт була реалізована попередня схема розташування укріплень, яка може мати похибку в кілька метрів.
5	Джерело відомостей про пам'ятку (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	Опис Сумського великого острогу із «сметной книги» воєводи І. Чудінова.
6	Збереженість об'єкта	Фортеця була зруйнована через недбалий догляд, та оскільки її оборонні потреби були неактуальними.
7	В яких екскурсіях пам'ятка використовується	Краєзнавчо-тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04.2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 10

1	Найменування екскурсійного об'єкта	Свято-Воскресенський кафедральний собор
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	Велика Північна війна
3	Місцезнаходження об'єкта	пл. Незалежності, 19
4	Опис об'єкта	1702 р. трикамерна і трьохкупольна. Церква має широкий купол. Оздоблення пучки декоративних напівколон по кутах будівлі, віконні наличники, пояси карнизів.
5	Джерело відомостей про пам'ятку (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	матеріали книги Л. Сапухіної «Суми»
6	Збереженість об'єкта	Значні реставраційні роботи у Воскресенській церкві були здійснені у 1970-х роках
7	В яких екскурсіях пам'ятка використовується	Краєзнавчо-тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04.2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 11

1	Найменування об'єкта	Спасо-Преображенський собор
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	-
3	Місцезнаходження об'єкта	Суми, вул. Соборна, 31
4	Опис об'єкта	Споруджений за сприянням Федора Філоненко, Пилипа Сидоренка, Андрія Копилова, Матвія Алейникова, Євдокії Парафієвської, Олени Крамаренко.
5	Джерело відомостей про пам'ятник (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	Державний архів Сумської області, А. І. Дейнека «Памятники архитектуры Сумщины»
6	Збереженість об'єкта (стан об'єкта й прилеглої території, дата останнього ремонту, реставрації)	Збереженість об'єкта у відмінному стані
7	В яких екскурсіях пам'ятник використовується	Краєзнавчо-тематичних, тематичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04. 2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 12

1	Найменування об'єкта	Покровська церква
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	-
3	Місцезнаходження об'єкта	Суми, Покровська площа
4	Опис об'єкта	Церква, освячена в ім'я Покрови Святої Богородиці стала першим храмом, зведеним поза межами Сумської фортеці. Вона мала статус полкового храму Сумського козацького полку.
5	Джерело відомостей про пам'ятник	Державний архів Сумської області
6	Збереженість об'єкта (стан об'єкта й прилеглої території)	Не збереглася
7	В яких екскурсіях пам'ятник використовується	Краєзнавчо-тематичних, тематичних, історичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	26.04. 2021
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 13

1	Найменування об'єкта	Садиба Кондратьєва
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	Будинок Кондратьєвих — пам'ятка цивільної архітектури XVIII ст., найстаріший садибний будинок Слобожанщини.
3	Місцезнаходження об'єкта	С. Старе Село, Сумський район
4	Опис об'єкта	Будівля - однокімнатна. Дослідження пам'ятника показують, що спочатку будинок був одноповерховим із підвалом. У сер. XVIII ст. кімната була побудована, також із підвалом, але з плоскою стелею. Другий поверх був прибудований до третьої зони прийому всієї будівлі.
5	Джерело відомостей про пам'ятник (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	https://hghstories.com/ua/homestead-kondrat-chervonoe/
6	Збереженість об'єкта (стан об'єкта й прилеглої території, дата останнього ремонту, реставрації)	Нині знаходиться в занедбаному стані. Планується реставрація пам'ятки з відновленням комплексу Миколаївської церкви.
7	В яких екскурсіях пам'ятник використовується	Краєзнавчо-тематичних, тематичних, історичних
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	27.05. 2020
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 14

1	Найменування об'єкта	Садиба Зборомірських
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	29 червня 1886 року землевласник с. Старого Лев Михайлович Зборомірський пожертвував для училища будівлю.
3	Місцезнаходження об'єкта	С. Старе Село, Сумський район
4	Опис об'єкта	-
5	Джерело відомостей про пам'ятник (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	https://hghstories.com/ua/homestead-zboromir-chervonoe/
6	Збереженість об'єкта (стан об'єкта й прилеглої території, дата останнього ремонту, реставрації)	Садиба Зборомірських приходиться у все більше запустіння.
7	В яких екскурсіях пам'ятник використовується	Краєзнавчо-тематичних, тематичних.
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	27.05. 2020
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 15

1	Найменування об'єкта	Миколаївська церква
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	Будівництво святині датується 1700-1730 р.р.
3	Місцезнаходження об'єкта	С. Боброве, Лебединський р-н, Сумська область.
4	Опис об'єкта	Будівля невелика по розмірам, камерна по масштабу, хоча дякуючи лаконічності форм і точно знайденим пропорціям древні частини виглядають достатньо монументально.
5	Джерело відомостей про пам'ятник (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	Сумський історичний портал. URL: http://history.sumy.ua/methodical-materials/excursions/433-mykolaivska-tserkva-s-bobrove-lebedynskoho-raionu-1730-p.html
6	Збереженість об'єкта (стан об'єкта й прилеглої території, дата останнього ремонту, реставрації)	На сьогоднішній день церква сильно занепала, дах і двері відсутні, будівля знаходиться в аварійному стані.
7	В яких екскурсіях пам'ятник використовується	Краєзнавчо-тематичних, тематичних.
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	27.05. 2020
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 16

1	Найменування об'єкта	Церква Святого Дмитра
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	-
3	Місцезнаходження об'єкта	С. Бишкінь, Сумська обл.
4	Опис об'єкта	Однопрестольний мурований храм в ім'я Святого Великомученика Димитрія Солунського, споруджений в 1888 році, за проектом харківського єпархіального архітектора В.Немкіна, за кошти парафіян.
5	Джерело відомостей про пам'ятник (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	Лебединський міський художній музей ім. Б. К. Руднева. URL: http://artmuseum.lebedyn.org/2020/06/12/byshkin-dmytriyivska-tserkva/
6	Збереженість об'єкта (стан об'єкта й прилеглої території, дата останнього ремонту, реставрації)	Нині храм знаходиться в дуже занедбаному стані: на верху дзвіниці давно немає хреста, але замість нього – поросли дерева; самого куполу теж, на жаль, немає. На дверях церкви постійно висить замок.
7	В яких екскурсіях пам'ятник використовується	Краєзнавчо-тематичних, тематичних.
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	27.05. 2020
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 17

1	Найменування об'єкта	Шелехівське озеро
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	-
3	Місцезнаходження об'єкта	Сумська обл. Лебединський р-н.
4	Опис об'єкта	Найстаріше озеро України - це гідрологічна природна реліквія загальнодержавного значення. Озеро біля села Межиріч можна назвати справжнім природним дивом. Вода всередині була напрочуд чистою, прозорою і дуже холодною. Площа озера становить близько 7 га.
5	Джерело відомостей про пам'ятник (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	https://ua.igotoworld.com/ru/poi_object/71529_ozero-shelehovskoe.htm
6	Збереженість об'єкта (стан об'єкта й прилеглої території, дата останнього ремонту, реставрації)	Відмінний стан.
7	В яких екскурсіях пам'ятник використовується	Краєзнавчо-тематичних, тематичних.
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	27.05. 2020
9	Додаткові дані (при необхідності)	

Картка об'єкта № 18

1	Найменування об'єкта	Масток Хрущова
2	Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт	Легендарний Кобзар з 6 по 9 червня жив в Лифине, у флігелі навпроти головного садибного будинку.
3	Місцезнаходження об'єкта, його поштова адреса, під'їзд і підхід до нього	С. Лифине, Сумська обл.
4	Опис об'єкта	Головна будівля - великий дерев'яний будинок на цегляному фундаменті. На протилежному боці - прибудова - типовий Слобожанський будинок, розділений на дві половини. На заході - двір із деревиною, коморами та конями.
5	Джерело відомостей про пам'ятник (література, де описаний об'єкт і події, пов'язані з ним)	7 червня 1859 року, поет Складав свій вірш «Ой, по горі ромен цвіте». У ньому він висловив свої сподівання сімейного щастя, випробувати яке йому не судилося.
6	Збереженість об'єкта (стан об'єкта й прилеглої території, дата останнього ремонту, реставрації)	Відреставрований.
7	В яких екскурсіях пам'ятник використовується	Красознавчо-тематичних, тематичних.
8	Дата складання картки, прізвище й посада укладача	27.05. 2020
9	Додаткові дані (при необхідності)	

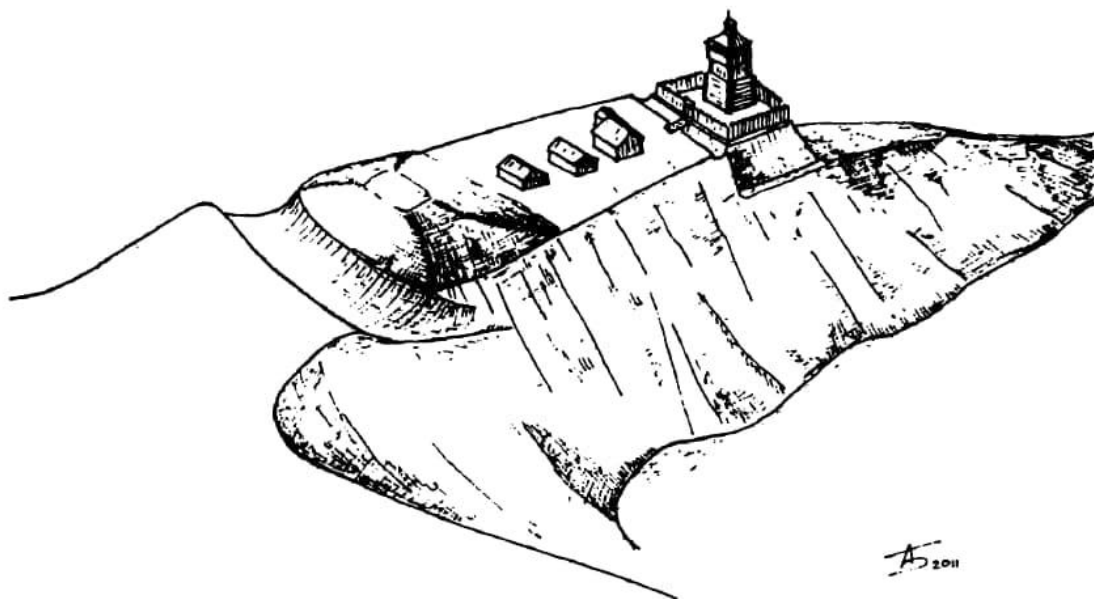

Рис.3.1. Караульна вежа Московської держави в с. Могриця. Реконструкція Є. Осадчого, малюнок О. Бондаря.

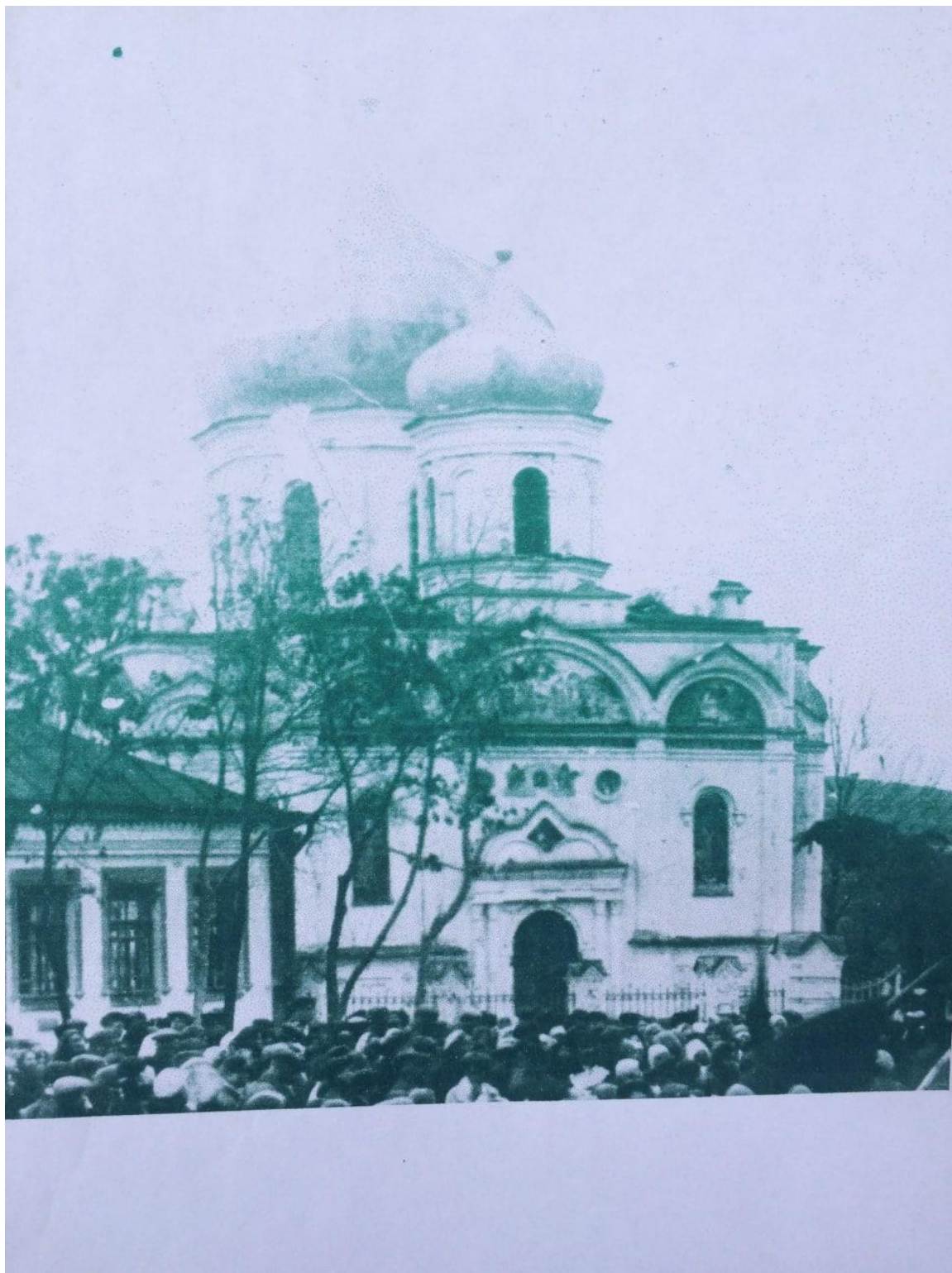

Рис.3.2. Володимирська церква (с. Могриця 1700р.)

Рис.3.3. Палац Камбурлея інтер'єр та вид зовні (сmt. Хотінь, Сумська обл.)

Рис.3.4. 3-D візуалізація палацу Камбурлея (Автор- Титаренко І.В., смт. Хотінь, Сумська обл.)

Рис.3.5. 3-D реконструкція інтер'єра палацу Камбурля (Автор- Титаренко І.В., смт. Хотінь, Сумська обл.)

Рис.3.6. Палац Ліщинських (1890 р. с. Кияниця, Сумська обл.)

Рис.3.7. Фото родини Прянишникова

Рис.3.8. Садба Лінтварьових на Луці (1790—1825)

Рис.3.9. 3-D реконструкція садиби Линтварьових (Автор- Титаренко І.В., вулиця Чехова, Суми, Сумська область)

Рис.3.10. 3-D реконструкція Сумської фортеці (Автор- Титаренко І.В., пл. Незалежності, м.Суми)

Рис.3.11. Покровська церква 1890 р.

Рис.3.12. Садиба Кондратьєва (18 ст. с. Старе Село, Сумський район)

Рис.3.13. 3-D візуалізація Миколаївської церкви (Автор- Титаренко І.В., с. Боброве, Лебединський р-н, Сумська область.)

Рис.3.14. Миколаївська церква (1700 р. с. Боброве, Лебединський р-н, Сумська область.)

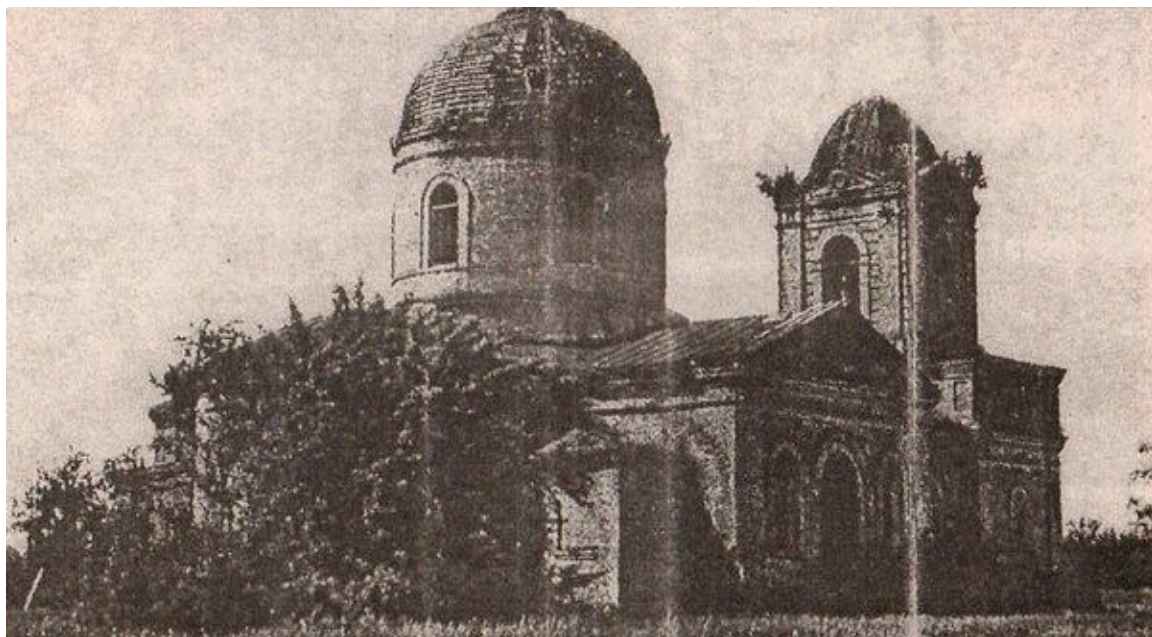

Рис.3.15. Церква Святого Дмитра (1753 р. с. Бишкінь, Сумська обл.)